

Competentieprofiel startbekwame en vakbekwame Pedagogisch medewerker kinderopvang

In dit profiel staan de competenties van de pedagogisch medewerker in de kinderopvang centraal. Als opmaat bevat deel A een samenvattende beschrijving van wat een pedagogisch medewerker typeert. Na de competenties in deel B volgt in deel C een indicatief overzicht van relevante kennis- en vaardigheidsgebieden. Tot slot bevat deel D de verantwoording inclusief geraadpleegde bronnen.

Inhoudsopgave

A. Typering van de pedagogisch medewerker	2
B. Competenties.....	4
<i>Overzicht competentieclusters</i>	<i>4</i>
<i>Overzicht competenties per cluster</i>	<i>6</i>
<i>Gedragsindicatoren per competentie.....</i>	<i>8</i>
Competentiecluster 1 Zorg dragen voor het emotioneel en lichamelijk welbevinden van kinderen	8
Competentiecluster 2 Zorg dragen voor veiligheid van kinderen	10
Competentiecluster 3 Volgen en stimuleren van de ontwikkeling en leren van kinderen	13
Competentiecluster 4 Steunen en stimuleren van spelen en vrijetijdsbesteding	17
Competentiecluster 5 Steunen en stimuleren van autonomie, participatie en burgerschap.....	18
Competentiecluster 6 Het gedrag van en de interactie tussen kinderen beïnvloeden	21
Competentiecluster 7 Partnerschap met ouders realiseren	24
Competentiecluster 8 Samenwerken met collega's en andere professionals in de omgeving van het kind	27
Competentiecluster 9 Werken aan kwaliteit van dienstverlening	31
Competentiecluster 10 Je ontwikkelen in je vak.....	34
C. Kennis- en vaardigheidsgebieden	36
D. Verantwoording.....	38

A. Typering van de pedagogisch medewerker

In een wereld vol avontuur, waarin kinderen zichzelf en de wereld om zich heen ontdekken, spelen en ervaren wat ze allemaal al kunnen en op allerlei terreinen leren, ben jij er!

Als pedagogisch medewerker kinderopvang ben jij - in samenspraak met ouders¹ en andere opvoeders - er om kinderen in de leeftijd van 0-13 jaar de zorg en begeleiding te bieden waardoor ze zich optimaal kunnen ontwikkelen naar wie ze zijn en willen zijn. Ze uitdaging bieden en hun talenten aanspreken, ze opvangen als ze vallen, ruimte geven om te spelen, soms vrij soms georganiseerd en ze te laten leren op allerlei gebied. Ze veiligheid bieden als ze het avontuur spannend vinden of de omgeving te risicovol is, met aandacht voor het versterken van vermogens als weerbaarheid en veerkracht van het kind.

De pedagogisch medewerker kinderopvang is op de tijdstippen dat kinderen in het kindcentrum verblijven (samen met collega's) verantwoordelijk voor welbevinden en ontwikkeling van kinderen. Hij/zij creëert een uitnodigende, stimulerende omgeving die fysiek en emotioneel veilig en toch ook uitdagend is. De pedagogisch medewerker volgt de kinderen - individueel en als groep - en sluit aan bij wat ze aangeven, wat hen bezighoudt, wat ze (met hulp) kunnen en nodig hebben en laat ze op methodische wijze leren. De pedagogisch werker benut spel en vrijetijdsbesteding als middelen om de cognitieve, motorische, sociale, creatieve, emotionele en taalontwikkeling van elk kind te ondersteunen en geeft (mede) sturing aan positieve interacties tussen kinderen en in de groep. Het steunen en stimuleren van autonomie, zelfregulering, betrokkenheid, participatie en burgerschap zijn belangrijke elementen in de begeleiding van de pedagogisch medewerker, waarbij het uitgangspunt is dat iedereen zichzelf mag zijn. Dit alles kan niet zonder de ouders; de pedagogisch medewerker kinderopvang ziet hen als belangrijke partner. De kinderopvang staat bovendien midden in de samenleving. De pedagogisch medewerker ziet kansen om de samenleving in al haar diversiteit 'naar binnen te halen', met anderen samen te werken en daarmee een brede waaier aan activiteiten en ervaringen aan te bieden. De zorg en begeleiding vanuit de pedagogisch medewerker vindt plaats in een dynamische (werk)omgeving en op basis van het pedagogisch beleid van de organisatie. Hij/zij trekt met directe collega's op - maar ook met anderen in de omgeving van het kind - om de ontwikkeling nog meer te ondersteunen, bij te dragen aan een integrale aanpak en heeft daarbij oog voor de doorlopende ontwikkelingslijn te van kinderen. Door een lerende en reflectieve houding werkt de pedagogisch medewerker aan zichzelf en zijn/haar vak.

Pedagogisch medewerkers hebben de rol van mentor voor een aantal kinderen en ondersteunen de ontplooiing van het individuele - en unieke - kind met diens talenten en behoeften, en dit alles passend bij de ontwikkelingsleeftijd. Ze stellen zich actief op en stimuleren doelgericht het leren en ontwikkelen van kinderen op allerlei ontwikkelingsdomeinen. Spelenderwijs, door te laten ontdekken, te laten ervaren en te laten oefenen binnen een gevarieerd aanbod.

De groep als middel en de diversiteit in de samenleving als inspiratiebron om te leren van en met elkaar worden steeds meer benadrukt in het werk. Media en technologie zijn niet meer weg te denken uit onze samenleving. Naast het werken aan sociale betrokkenheid zijn daarom ook mediawijsheid en het integreren van technologie in het aanbod ingrediënten voor het handelen van de pedagogisch werker.

¹ Daar waar ouders staat, worden ook ouder en verzorger(s) bedoeld.

Met de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang ligt er meer nadruk op de verantwoordelijkheid van organisatie en professionals om een ontwikkelingsgericht en kindvolgend pedagogisch klimaat neer te zetten. Een gedegen kennis van de ontwikkeling van kinderen is hierbij een vereiste. Coaching door een pedagogisch coach is een wettelijk belegd kwaliteitsinstrument en de educatieve proceskwaliteit wordt als component nadrukkelijker tegen het licht gehouden.

Pedagogisch medewerkers krijgen intensiever te maken met allerlei betrokkenen in de omgeving van het kind, dienen samen te werken in het belang van doorlopende ontwikkelingslijnen en zijn verantwoordelijk voor een goede overdracht tussen dagopvang en buitenschoolse opvang en naar onderwijs. In kindcentra en integrale kinderopvang komen de werelden rond een kind bij elkaar en zijn pedagogisch medewerkers onderdeel van een breder, interdisciplinair team. Dagopvang, buitenschoolse opvang en onderwijs worden meer en meer met elkaar verbonden met als doel dat de leer- en ontwikkelingslijnen van kinderen naadloos doorlopen.

B. Competenties

In dit profiel zijn de competenties van de pedagogisch medewerker geordend in clusters: clusters gericht op het primaire proces (in contact met kind en ouders en de dagelijkse begeleiding) en clusters die te maken hebben met het functioneren als professional in de beroepscontext en met de eigen beroepsontwikkeling. Alle competentieclusters samen geven het totaalbeeld van de pedagogisch medewerker. Per competentie zijn gedragsindicatoren opgenomen die aangeven wat kenmerkend is voor een competente uitvoering van het werk als pedagogisch medewerker. De competenties zijn beschreven op EQF/NLQF² niveau 3.

Bij de gedragsindicatoren wordt onderscheid gemaakt tussen de startbekwame en vakbekwame pedagogisch medewerker:

- De startbekwame professional heeft nog weinig werkervaring of andere praktijkervaring opgedaan en zijn/haar handelen is vooral taakgericht. Hij/zij legt de focus op het inhoudelijk en methodisch goed uitvoeren van werkzaamheden waar de pedagogisch medewerker al enige routine in heeft opgebouwd. Het gaat om concrete, eenduidige en afgebakende handelingen, vaak na afstemming met anderen uitgevoerd. Het startbekwame profiel maakt inzichtelijk wat van een beginnende beroepsbeoefenaar mag worden verwacht en is daarom geschikt als bron voor de actualisering van het kwalificatiedossier Pedagogisch Werk. In de praktijk zal iemand die de beroepsbegeleidende leerweg (BBL) heeft gevolgd en tijdens de opleiding als student-werknemer was zich al wat meer kunnen spiegelen aan het profiel van de vakbekwame professional dan de student die de beroepsopleidende leerweg (BOL) met stages heeft gevolgd.
- De vakbekwame professional heeft veel werkervaring, kan de dagelijkse praktijk overstijgen en de situatie van een afstand bekijken. Hij/zij voert activiteiten in samenhang uit, doet dit zelfstandig en op eigen initiatief en neemt waar het kan zelfstandig beslissingen. Weet door ervaring wat te verwachten en hoe te handelen en anticipeert snel op dat wat hij/zij aan ziet komen. Het vakbekwame profiel kan worden vertaald naar een EVC-beroepsstandaard voor de arbeidsmarktroute³, en onder meer gebruikt worden als referentiekader voor herijking van functiebeschrijvingen, en als kapstok voor functiegerichte bij- en nascholing en verder leren op de werkplek.

Hieronder eerst een overzicht van de competentieclusters en een overzicht van de competenties per cluster. Daarna volgen per cluster de competenties inclusief gedragsindicatoren.

Overzicht competentieclusters

1. Zorg dragen voor het emotioneel en lichamelijk welbevinden van kinderen
2. Zorg dragen voor veiligheid van kinderen
3. Steunen en stimuleren van spelen en vrijetijdsbesteding
4. Steunen en stimuleren van autonomie, participatie en burgerschap

² EQF is het Europese raamwerk voor niveaus van beroepsuitoefening, NLQF de Nederlandse vertaling daarvan.

³ EVC= Erkenning van verworven competenties. Een EVC-procedure via de arbeidsmarktroute is met name bedoeld en geschikt is voor personen met veel relevante ervaring. EVC via de diplomaroute is vooral bedoeld voor wie (alsnog) een diploma wil behalen. Bij de diplomaroute is een opleidingsstandaard de meetlat.

5. Volgen en stimuleren van de ontwikkeling en leren van kinderen
6. Het gedrag van en de interactie tussen kinderen beïnvloeden
7. Partnerschap met ouders realiseren
8. Samenwerken met collega's en andere professionals in de omgeving van het kind
9. Werken aan de kwaliteit van dienstverlening
10. Je ontwikkelen in je vak

Overzicht competenties per cluster

1. Zorg dragen voor het emotioneel en lichamelijk welbevinden van kinderen
1.1. Emotionele ondersteuning bieden (sensitieve responsiviteit) 1.2. Begeleiden op lichamelijk vlak
2. Zorg dragen voor veiligheid van kinderen
2.1. Een emotioneel veilige basis bieden 2.2. Een verantwoorde omgeving voor ontdekken, oefenen en avontuur creëren 2.3. Aanpak op situatie, ontwikkelingsleeftijd en individuele behoeften afstemmen 2.4. Reageren op (mogelijk) grensoverschrijdend gedrag richting het kind
3. Volgen en stimuleren van de ontwikkeling en leren van kinderen
3.1. Volgen van en inspelen op de ontwikkeling 3.2. Steunen en stimuleren van competenties en talenten 3.3. Laten ervaren, ontdekken, onderzoeken en uitbreiden 3.4. Evenwicht bieden in nieuw en vertrouwd 3.5. Op doelgerichte wijze kinderen laten leren
4. Steunen en stimuleren van spelen en vrijetijdsbesteding
4.1. Begeleiden van spel en vrijetijdsbesteding als basis voor ontwikkelen 4.2. Belevingswereld van kinderen verrijken
5. Steunen en stimuleren van autonomie, participatie en burgerschap
5.1. Ruimte bieden en autonomie respecteren 5.2. Betrekken en invloed geven 5.3. Kinderen motiveren tot sociale betrokkenheid en het aangaan van vriendschappen 5.4. Kinderen verbinden met de samenleving
6. Het gedrag van en de interactie tussen kinderen beïnvloeden
6.1. Positieve interacties tussen kinderen bevorderen 6.2. Structureren en grenzen stellen 6.3. Procesmatig begeleiden 6.4. Inspelen op bijzonder gedrag/ bijzonderheden

7. Partnerschap met ouders realiseren
7.1. De ouders zien en horen 7.2. Met ouders informatie delen 7.3. Samenwerken met ouders 7.4. Met ouders werken aan gezamenlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid
8. Samenwerken met collega's en andere professionals in de omgeving van het kind
8.1. Werken aan een eenduidige aanpak/begeleiding met directe collega's 8.2. Elkaar als collega's stimuleren 8.3. Samenwerken met andere professionals 8.4. Samenwerken in een dynamische omgeving
9. Werken aan kwaliteit van dienstverlening
9.1. Kwaliteit van het werk op peil houden 9.2. Werk en handelen evalueren en verantwoorden 9.3. Werk verbeteren
10. Je ontwikkelen in je vak
10.1. Jezelf blijven ontwikkelen 10.2. Je vakkundigheid inzetten 10.3. Eigen arbeidsomstandigheden bewaken

Gedragsindicatoren per competentie

Competentiecluster 1 Zorg dragen voor het emotioneel en lichamelijk welbevinden van kinderen

	STARTBEKWAAM		VAKBEKWAAM
1	Zorg dragen voor het emotioneel en lichamelijk welbevinden van kinderen	1	Zorg dragen voor het emotioneel en lichamelijk welbevinden van kinderen
1.1.	<i>Emotionele ondersteuning bieden (sensitieve responsiviteit)</i>	1.1.	<i>Emotionele ondersteuning bieden (sensitieve responsiviteit)</i>
1.1.a	Zorgt ervoor dat alle kinderen gedurende het verblijf positieve aandacht krijgen.	1.1.a	Zorgt ervoor dat alle kinderen gedurende het verblijf positieve aandacht krijgen.
1.1.b	Reageert op elk kind als een individu. Heeft belangstelling voor dat wat het kind doet en aandraagt, leeft mee, luistert en gaat in gesprek.	1.1.b	Reageert op elk kind als een individu, met eigen wensen, gedachten en emoties en benoemt deze ook. Heeft belangstelling voor dat wat het kind doet en aandraagt, leeft mee, luistert en gaat in gesprek.
1.1.c	Zorgt bij kinderen die hij/zij volgens afspraak meer nabij volgt, voor voldoende nabijheid om (oog)contact te kunnen leggen en te reageren als het kind contact zoekt; reageert op (stress)signalen.	1.1.c	Zorgt voor nabijheid om (oog)contact te kunnen leggen en te reageren als het kind contact zoekt; reageert op (stress)signalen en neemt daarbij regie.
1.1.d	Neemt initiatief tot praten met een kind, wacht af tot het kind daarop reageert en reageert dan zelf weer op fysieke en emotionele reacties van het kind.	1.1.d	Gaat met het kind een dialoog aan door contact te maken en in te spelen op fysieke en emotionele reacties van het kind als ook het benoemen en inspelen op de mentale toestand van een kind.
1.1.e	Verdiept zich in dat wat elk kind afzonderlijk graag doet, met wie het kind graag speelt, waar het moeite mee heeft en op welke manier het daarbij het liefst wordt geholpen.	1.1.e	Laat aan kinderen merken dat hij/zij weet wat het kind graag doet, met wie het kind graag speelt, waar het moeite mee heeft en op welke manier het daarbij het liefst wordt geholpen.
1.1.f	Let op signalen in het gedrag en stemming van het kind of een kind zich prettig voelt of juist niet of met rust gelaten wil worden, checkt dit bij collega's en speelt daar in overleg op in.	1.1.f	Ziet aan het gedrag van het kind en aan zijn stemming of een kind zich prettig voelt of juist niet of wanneer het met rust gelaten wil worden, checkt dit bij collega's en speelt erop in.

1.1.g	Is niet gehaast en geeft het kind ruimte iets in zijn eigen tempo te doen.	1.1.g	Is niet gehaast en geeft het kind ruimte iets in zijn eigen tempo te doen.
1.1.h	Begeleidt met taal wat hij/zij waarneemt en in reactie daarop doet, vertelt wat er gaat gebeuren, legt uit.	1.1.h	Begeleidt met taal wat hij/zij waarneemt en in reactie daarop doet, legt uit en vertelt wat er gaat gebeuren, verwoordt gevoelens, wensen en gedachtes van kinderen.
1.2.	<i>Begeleiden op lichamelijk vlak</i>	1.2.	<i>Begeleiden op lichamelijk vlak</i>
1.2.a	Ziet wanneer een kind verzorgd moet worden of ondersteuning nodig heeft bij eten en andere algemeen dagelijkse levensverrichtingen (ADL) en reageert erop. Gebruikt deze momenten voor het bieden van rust, het geven van aandacht en het opbouwen van contact. Neemt daarbij initiatief tot interactie.	1.2.a	Ziet wanneer een kind verzorgd moet worden of ondersteuning nodig heeft bij eten en andere algemeen dagelijkse levensverrichtingen (ADL) en reageert erop. Gebruikt deze momenten voor het bieden van rust, het geven van aandacht en het opbouwen van contact. Neemt daarbij initiatief tot interactie.
1.2.b	Past, in samenspraak met collega's de verzorging en ondersteuning aan het individuele kind aan. Stimuleert de zelfredzaamheid door uit te leggen hoe ze iets moeten doen, het voor te doen en te laten oefenen. Geeft kinderen op hun leeftijd afgestemde aanwijzingen over persoonlijke verzorging en hygiëne.	1.2.b	Past de verzorging en ondersteuning aan het individuele kind aan. Stimuleert de zelfredzaamheid door uit te leggen hoe ze iets moeten doen, het voor te doen en te laten oefenen. Geeft kinderen op hun leeftijd afgestemde aanwijzingen en informatie over persoonlijke verzorging en hygiëne.
1.2.c	Zorgt ervoor dat ruimte en materialen schoon, hygiënisch en opgeruimd zijn en voert huishoudelijke werkzaamheden uit.	1.2.c	Zorgt ervoor dat ruimte en materialen schoon, hygiënisch en opgeruimd zijn en ziet of er huishoudelijke werkzaamheden verricht moeten worden. Zorgt voor uitvoering van die werkzaamheden.
1.2.d	Kent richtlijnen op het gebied van gezonde voeding, dieet, beweging, binnenklimaat en ergonomie Past deze op aanwijzen van collega's toe en houdt indien vereist verzorgingsgegevens bij.	1.2.d	Past richtlijnen toe op het gebied van gezonde voeding, dieet, beweging, binnenklimaat en ergonomie toe en houdt indien vereist verzorgingsgegevens bij.
1.2.e	n.v.t.	1.2.e	Signaleert de symptomen van de meest voorkomende ziekten. Geeft binnen kaders geneesmiddelen aan kinderen.
1.2.f	Verricht volgens de richtlijnen EHBO bij kleine ongevallen.	1.2.f	Verricht volgens de richtlijnen EHBO bij kleine ongevallen.

Competentiecluster 2 Zorg dragen voor veiligheid van kinderen

	STARTBEKWAAM		VAKBEKWAAM
2	Zorg dragen voor veiligheid van kinderen	2	Zorg dragen voor veiligheid van kinderen
2.1.	<i>Een emotioneel veilige basis bieden</i>	2.1.	<i>Een emotioneel veilige basis bieden</i>
2.1.a	Draagt bij aan veiligheid door vooraf grenzen aan te geven en volgens de geldende afspraken structuur aan te bieden.	2.1.a	Biedt veiligheid door vooraf grenzen aan te geven en structuur aan te brengen.
2.1.b	Zorgt voor voorspelbaarheid door herhaalde handelingspatronen, rituelen en dagritme te volgen.	2.1.b	Zorgt voor voorspelbaarheid en houvast door een dagritme aan te houden en terugkerende handelingen te gebruiken. Schenkt aandacht aan rituelen, zoals feesten en verjaardagen.
2.1.c	Werkt eraan dat kinderen elkaar geen pijn doen, elkaar niet storen, maar plezier hebben met elkaar.	2.1.c	Werkt eraan dat kinderen elkaar geen pijn doen, elkaar niet storen, maar plezier hebben met elkaar.
2.1.d	Laat het kind merken in situaties waarin een kind zich bang, verdrietig, boos, eenzaam of buitengesloten voelt, dat hij/zij daar op let en zorgt dat er iets aan gedaan wordt.	2.1.d	Laat het kind merken in situaties waarin een kind zich bang, verdrietig, boos, eenzaam of buitengesloten voelt, dat hij/zij daar op let en er iets aan doet.
2.1.e	Signaleert het als een kind negatieve gevoelens bij hem/haar oproept en bespreekt met collega, coach of leidinggevende hoe hiermee om te gaan.	2.1.e	Handelt op basis van vertrouwen in de goede motieven en de goede wil van het kind, ook als het kind het tegenovergestelde oproept.
2.2.	<i>Een verantwoorde omgeving voor ontdekken, oefenen en avontuur creëren</i>	2.2.	<i>Een verantwoorde omgeving voor ontdekken, oefenen en avontuur creëren</i>
2.2.a	Ziet toe op veiligheid; screent de omgeving en het gedrag van kinderen daarop. Controleert en toetst de ruimte en het materiaal en past deze, eventueel in overleg, aan het gebruik aan.	2.2.a	Ziet toe op veiligheid; screent de omgeving en het gedrag van kinderen daarop. Controleert en toetst de inrichting van de ruimte en het materiaal en past deze aan het gebruik aan.

2.2.b	Draagt bij aan een balans tussen veiligheid en uitdaging door binnen bestaande kaders kinderen te laten oefenen, te laten ontdekken en te laten ondervinden wat wel en niet lukt. Stemt dit in overleg af op de ontwikkelingsleeftijd van een kind.	2.2.b	Zorgt voor een balans tussen veiligheid en uitdaging door een situatie zo te maken dat die uitlokt tot uitproberen en tegelijkertijd verantwoord is kinderen te laten oefenen, te laten ontdekken en te laten ondervinden wat wel en niet lukt. Stemt dit af op de ontwikkelingsleeftijd van een kind.
2.2.c	Signaleert en wijst op (kritieke) momenten en risico's waar kinderen zelf nog niet mee om kunnen gaan. Dit geldt ook voor mediagebruik. Denkt mee bij oplossingen. Treedt actief op bij acute onveilige situaties.	2.2.c	Beschermt kinderen in situaties met risico's waarmee kinderen zelf nog niet kunnen omgaan of waarvan zij de gevolgen nog niet kunnen overzien. Dit geldt ook voor mediagebruik. Weet wat kritieke momenten en situaties zijn en zoekt daarvoor oplossingen. Treedt actief op bij onveilige situaties.
2.3.	<i>Aanpak op situatie, ontwikkelingsleeftijd en individuele behoeften afstemmen</i>	2.3.	<i>Aanpak op situatie, ontwikkelingsleeftijd en individuele behoeften afstemmen</i>
2.3.a	Voert een (dag)programma uit met ruimte voor individuele verschillen.	2.3.a	Biedt een (dag)programma met ruimte voor individuele verschillen.
2.3.b	Past in overleg met collega's programma en (dagelijkse) routines aan aan behoefte van het kind/de groep/ de situatie.	2.3.b	Hanteert (dag)programma en (dagelijkse) routines flexibel en past ze aan aan behoefte van het kind/de groep/ de situatie. Houdt hierbij rekening met de leeftijdsfase en met bijzondere gebeurtenissen.
2.3.c	Werkt eraan mee dat de ruimte overzichtelijk is en er mogelijkheden voor rust en privacy zijn.	2.3.c	Voorkomt overprikkeling door een overzichtelijke ruimte, mogelijkheden voor rust en privacy en het waar nodig beperken van prikkels.
2.4.	<i>Reageren op (mogelijk) grensoverschrijdend gedrag richting het kind</i>	2.4.	<i>Reageren op (mogelijk) grensoverschrijdend gedrag richting het kind</i>
2.4.a	Bespreekt met collega's/aandachtfunctionaris eigen waarnemingen in gedrag en lichamelijk welzijn van het kind, en in gedrag van ouders die hij/zij zelf niet goed kan plaatsen.	2.4.a	Herkent en bespreekt signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld en kindermishandeling. Legt deze signalen zo snel mogelijk neer bij de aandachtfunctionaris. Onder signaleren wordt verstaan het waarnemen en interpreteren van aanwijzingen in gedrag en lichamelijk welzijn van het kind, in het gedrag van de ouders en in de gezinsomgeving die mogelijk wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling.
2.4.b	Kent het afwegingskader en deelt eigen waarnemingen als dit gevraagd wordt. Kent de stappen van de meldcode.	2.4.b	Kent het afwegingskader en handelt volgens de drie meldnormen van het protocol 'kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag voor de kinderopvang'.

2.4.c	Legt signalen van grensoverschrijdend gedrag via social media neer bij de juiste persoon.	2.4.c	Is alert op signalen van grensoverschrijdend gedrag via social media en handelt daarnaar.
2.4.d	Signaleert grensoverschrijdend gedrag van individuele of groepjes kinderen gericht op andere kinderen en legt het signaal bij de juiste persoon neer.	2.4.d	Grijpt in bij grensoverschrijdend gedrag van individuele of groepjes kinderen gericht op andere kinderen en volgt bij seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling het stappenplan daarvoor.
2.4.e	Deelt eigen waarnemingen van geweld door een collega of opvallende situaties waarin collega's zich bewust met een kind afzonderen met leidinggevende/coach.	2.4.e	Is alert op signalen die wijzen op een gewelds- of zedendelict door een collega en handelt hiernaar.

Competentiecluster 3 Volgen en stimuleren van de ontwikkeling en leren van kinderen

	STARTBEKWAAM		VAKBEKWAAM
3	Volgen en stimuleren van de ontwikkeling en leren van kinderen	3	Volgen en stimuleren van de ontwikkeling en leren van kinderen
3.1.	<i>Volgen van en inspelen op de ontwikkeling</i>	3.1.	<i>Volgen van en inspelen op de ontwikkeling</i>
3.1.a	Verdiept zich bij elk kind in de groep in het ontwikkelingsniveau, aard, gewoontes, interesses en talenten en leert zo alle kinderen kennen.	3.1.a	Kent van alle kinderen in de groep het ontwikkelingsniveau, aard, gewoontes en interesses. Ziet ook de unieke talenten van elk kind.
3.1.b	Hanteert onder begeleiding de kind-volg/ontwikkelingsgerichte systemen die gebruikt worden. Zorgt onder begeleiding voor verslaglegging van individuele ontwikkelingslijnen van kinderen.	3.1.b	Hanteert de kind-volg/ontwikkelingsgerichte systemen die gebruikt worden en zorgt voor verslaglegging van individuele ontwikkelingslijnen van kinderen.
3.1.c	Observeert systematisch en op aanwijzen individuele kinderen en de groep.	3.1.c	Werkt kindvolgend en hanteert de cyclus: kijken – inschatten – handelen. Sluit aan bij de ontwikkeling(sfasen) die kinderen doormaken en de ontwikkelingsopgaven waar ze voor staan. Observeert systematisch en gedurende de dag de individuele kinderen en de groepsdynamiek. Signaleert voortgang en afwijkingen in de ontwikkeling en (het ontstaan van) probleemgedrag, reageert hier snel op en biedt gerichte activiteiten aan.
3.1.d	Geeft onder begeleiding uitvoering aan plan van aanpak van bijzondere individuele en groepssituaties, zoals het omgaan met beperkingen, ontwikkelingsachterstanden, probleemgedrag of conflicten in de groep.	3.1.d	Bedenkt plan van aanpak van bijzondere individuele en groepssituaties, zoals het omgaan met beperkingen, ontwikkelingsachterstanden, probleemgedrag of conflicten in de groep.
3.2.	<i>Steunen en stimuleren van competenties en talenten</i>	3.2.	<i>Steunen en stimuleren van competenties en talenten</i>
3.2.a	Komt met voorstellen voor het aanbieden van gevarieerd materiaal, activiteiten en spelvormen en biedt bewegingsruimte.	3.2.a	Is vindingrijk in het bieden van gevarieerd materiaal, afwisselende activiteiten en spelvormen die alle zintuigen prikkelen en creëert bewegingsruimte.

3.2.b	Pakt in samenspraak thema's op in domeinen zoals exploratief sport en spel, sociaal spel en taal en ook: creatieve, expressieve en muzikale vorming, ontluikend rekenen, natuur, wetenschap en techniek. Wijst op mogelijkheden in de buurt.	3.2.b	Laat kinderen ervaring opdoen in domeinen, zoals exploratief sport en spel, sociaal spel en taal en ook: creatieve, expressieve en muzikale vorming, ontluikend rekenen, natuur, wetenschap en techniek. Benut mogelijkheden in de buurt.
3.2.c	Werkt mee aan een (gevarieerd) aanbod om specifieke competenties, waaronder taalbegrip en taalgebruik, redeneren en kennis van de wereld van kinderen, te stimuleren.	3.2.c	Richt de aandacht op specifieke competenties, waaronder taalbegrip en taalgebruik, redeneren en kennis van de wereld van kinderen.
3.2.d	Begeleidt kinderen bij het zich eigen maken van (praktische) vaardigheden door het in haalbare, vooraf geformuleerde stappen op te delen, en (voor hem/haar bekende) instructie te geven. Doet voor, reageert op hoe ze het doen, en laat ze oefenen.	3.2.d	Begeleidt kinderen bij het zich eigen maken van (praktische) vaardigheden. Deelt de taak op in haalbare stappen, geeft instructie en doet voor. Reageert op hoe ze het doen, laat ze oefenen en stimuleert ze om verder te gaan als iets niet lukt.
3.2.e	Zoekt actief naar (ontluikende of latente) talenten bij kinderen en biedt in samenspraak passend aanbod daarvoor aan.	3.2.e	Zoekt actief naar en stimuleert (ontluikende of latente) talenten bij kinderen, speelt in op dat wat kinderen aangeven en biedt een passend aanbod daarvoor.
3.3.	<i>Laten ervaren, ontdekken, onderzoeken en uitbreiden</i>	3.3.	<i>Laten ervaren, ontdekken, onderzoeken en uitbreiden</i>
3.3.a	Geeft kinderen de kans van elkaar te leren, laat kinderen kijken naar anderen, kijkt zelf mee en praat erover.	3.3.a	Geeft kinderen de kans van elkaar te leren, laat kinderen kijken naar anderen, kijkt zelf mee en praat erover.
3.3.b	Draagt bij aan het onderzoeken en delen van kinderen door de verbeelding te prikkelen, (open) vragen te stellen, over een situatie te praten, samen erover te denken.	3.3.b	Stimuleert kinderen te onderzoeken en zich uit te drukken. Prikkel de verbeelding, stelt (open) vragen waarover kinderen gaan nadenken en er samen over gaan denken en praten.
3.3.c	Weet wat kinderen van verschillende leeftijden interessant vinden, wat ze begrijpen en nog niet. Gaat in op vragen die kinderen bezighouden of haalt er een collega bij om de vragen te beantwoorden.	3.3.c	Weet wat kinderen van verschillende leeftijden begrijpen en wat nog niet en komt met interessante informatie, gaat in op vragen die kinderen bezighouden en gebruikt deze als aanleiding om over een bepaald onderwerp te praten.

3.3.d	Laat, in samenspraak, initiatief aan het kind of (sub)groep. grijpt niet meteen in als kinderen een activiteit niet helemaal goed uitvoeren.	3.3.d	Laat initiatief aan het kind, kijkt wat er gebeurt en gebruikt dat om kinderen te laten leren. Geeft kinderen de ruimte om te leren van dingen of situaties die niet helemaal goed gaan.
3.3.e	Helpt kinderen op weg door ze te ondersteunen en materialen aan te bieden.	3.3.e	Helpt kinderen intenties en plannen te realiseren door ze op weg te helpen, te ondersteunen en materialen en ideeën aan te bieden.
3.4.	<i>Evenwicht bieden in nieuw en vertrouwd</i>	3.4.	<i>Evenwicht bieden in nieuw en vertrouwd</i>
3.4.a	Begeleidt mee in vooraf gekozen situaties waarin kind(eren) leren omgaan met risico's die ze aankunnen.	3.4.a	Biedt situaties aan waarin kind(eren) leren omgaan met risico's die ze aankunnen.
3.4.b	Laat, binnen bestaande kaders, kinderen de tijd en ruimte voor herhaling en oefening maar biedt ook nieuwe impulsen. Bespreekt met collega of waargenomen gedrag het gevolg kan zijn van overprikkeling en past in overleg de situatie aan.	3.4.b	Laat kinderen de tijd en ruimte voor herhaling en oefening, maar biedt ook nieuwe impulsen. Signaleert overprikkeling en grijpt in.
3.4.c	n.v.t.	3.4.c	Laat kinderen via gevarieerde creatieve vormen hun indrukken verwerken.
3.5.	<i>Op doelgerichte wijze kinderen laten leren</i>	3.5.	<i>Op doelgerichte wijze kinderen laten leren</i>
3.5.a	Is zich bewust van het belang van zelfvertrouwen als basis voor leren. Laat zien dat hij/zij vertrouwen heeft in wat een kind al kan.	3.5.a	Werkt aan het opbouwen van zelfvertrouwen als basis voor leren.
3.5.b	Hanteert manieren waarop kinderen leren (namelijk: door het te ervaren; door te kijken; door erover te denken en door het uit te proberen).	3.5.b	Maakt bewust gebruik van manieren waarop kinderen leren (namelijk: door het te ervaren; door te kijken; door erover te denken en door het uit te proberen).
3.5.c	Begeleidt kinderen zowel individueel als in kleiner en groter groepsverband.	3.5.c	Bouwt bewust in dat er zowel individueel als in kleiner en groter groepsverband kinderen begeleid worden.
3.5.d	Zorgt voor variatie in activiteiten en kiest in overleg activiteiten die aansluiten bij de ontwikkeling, leeftijd, interesses en talenten van de kinderen, en die het actief meedoen stimuleren.	3.5.d	Beschikt over een repertoire aan activiteiten en kiest activiteiten die aansluiten bij de ontwikkeling, leeftijd, interesses en talenten van de kinderen, en die het actief meedoen stimuleren.

3.5.e	n.v.t.	3.5.e	Past de mate van structuur die gegeven wordt aan aan de leeftijd en de aard van de kinderen.
3.5.f	Geeft aanwijzingen of instructie, doet voor en helpt kinderen bij wat ze aan het doen zijn, zodat ze vaardigheden ontwikkelen.	3.5.f	Prickelt de zone van naaste ontwikkeling door in te schatten wat kinderen niet alleen, maar met hulp wel kunnen en nodigt ze uit dit te doen. Geeft aanwijzingen of instructie, doet voor en helpt ze.

Competentiecluster 4 Steunen en stimuleren van spelen en vrijetijdsbesteding

	STARTBEKWAAM		VAKBEKWAAM
4	Steunen en stimuleren van spelen en vrijetijdsbesteding als basis voor ontwikkelen	4	Steunen en stimuleren van spelen en vrijetijdsbesteding als basis voor ontwikkelen
4.1.	<i>Begeleiden van spel en vrijetijdsbesteding</i>	4.1.	<i>Begeleiden van spel en vrijetijdsbesteding</i>
4.1.a	Komt voor spel en vrijetijdsbesteding met voorstellen voor gevarieerd materiaal, activiteiten en spelvormen, biedt bewegingsruimte.	4.1.a	Is vindingrijk en biedt voor spel en vrijetijdsbesteding gevarieerd materiaal, activiteiten en spelvormen aan die alle zintuigen prikkelen en biedt bewegingsruimte.
4.1.b	Ontlokt op aanwijzen spontaan spel bij kinderen door het aanbieden van materiaal en speelgoed dat geschikt is voor een kind en past bij de leeftijdsfase.	4.1.b	Ontlokt spontaan spel bij kinderen door het aanbieden van materiaal en speelgoed dat geschikt is voor een kind en past bij de leeftijdsfase.
4.1.c	Begeleidt situaties waarbij vooraf duidelijk is dat initiatief en sturing bij de pedagogisch medewerker, het individuele kind of de groep ligt.	4.1.c	Biedt naast vrij spel ook georganiseerde en door volwassenen geleide activiteiten/vrijetijdsbesteding. Past de mate van sturing en toezicht aan de leeftijd, de aard van de kinderen en het soort activiteit aan.
4.1.d	Past hedendaagse technologie voor ontwikkelen, spelen en leren toe.	4.1.d	Past hedendaagse technologie voor ontwikkelen, spelen en leren toe.
4.2.	<i>Belevingswereld van kinderen verrijken</i>	4.2.	<i>Belevingswereld van kinderen verrijken</i>
4.2.a	Gaat in op en vertelt verhalen over thema's die kinderen bezighouden en sluit hierbij aan bij de belevingswereld van een kind.	4.2.a	Gaat in op en vertelt verhalen over thema's die kinderen bezighouden en sluit hierbij aan bij de belevingswereld van een kind.
4.2.b	Doet mee met het spontane spel/vrijetijdsbesteding van kinderen, geeft woorden aan ervaringen en koppelt er voor de jongste kinderen taalbegrippen aan.	4.2.b	Verrijkt – op gepaste momenten - het spontane spel/vrijetijdsbesteding van kinderen door voor te doen of mee te spelen, geeft woorden aan ervaringen en koppelt er voor de jongste kinderen taalbegrippen aan.
4.2.c	Draagt bij aan het ontdekken en ervaren van kinderen door nieuwe elementen in te brengen in het spel/vrijetijdsbesteding en te wijzen op andere gebruiksmogelijkheden van materiaal en media.	4.2.c	Biedt materialen aan die kinderen nieuwsgierig maken, ziet en grijpt kansen voor nieuwe ervaringen door spel/vrijetijdsbesteding uit te breiden, een bepaalde kant op te leiden, nieuwe elementen in te brengen en te wijzen op andere gebruiksmogelijkheden van materiaal en media.

Competentiecluster 5 Steunen en stimuleren van autonomie, participatie en burgerschap

	STARTBEKWAAM		VAKBEKWAAM
5	Steunen en stimuleren van autonomie, participatie en burgerschap	5	Steunen en stimuleren van autonomie, participatie en burgerschap
5.1.	<i>Ruimte bieden en autonomie respecteren</i>	5.1.	<i>Ruimte bieden en autonomie respecteren</i>
5.1.a	Werkt er, op basis van overleg met collega's en ouders, aan mee dat kinderen de ruimte krijgen om zich in eigen tempo en op eigen wijze te ontwikkelen.	5.1.a	Biedt, op basis van overleg met collega's en ouders, kinderen de ruimte om zich in eigen tempo en op eigen wijze te ontwikkelen. Houdt rekening met de behoefte van kinderen aan: erbij horen, invloed uitoefenen en persoonlijke relaties leggen.
4.1.b	Wisselt op aanwijzing van ervaren collega actief stimuleren en interveniëren (mengen in) af met volgen en op de achtergrond blijven.	5.1.b	Vindt een evenwicht tussen enerzijds actief stimuleren en interveniëren (mengen in) en anderzijds volgen en op de achtergrond blijven.
4.1.c	Geeft kinderen de kans om dingen zelf uit te proberen. Laat kinderen zelf dingen oplossen en keuzes maken en helpt ze met het realiseren van wensen.	5.1.c	Geeft kinderen de kans om dingen zelf uit te proberen en van die ervaringen te leren. Is bewust bezig om het initiatief aan het kind te laten, zich te laten leiden door het kind in het individuele contact, het kind zelf dingen op te laten lossen en keuzes te maken en ondersteunt bij het realiseren van wensen.
5.2.	<i>Betrekken en invloed geven</i>	5.2.	<i>Betrekken en invloed geven</i>
5.2.a	Geeft kinderen invloed op activiteiten door ze, op voorgestructureerde wijze, te laten meedenken en kiezen. Geeft informatie, aangepast aan de leeftijd, zodat ze kunnen beslissen.	5.2.a	Geeft kinderen invloed op activiteiten door ze te laten meedenken en te laten kiezen. Geeft informatie, aangepast aan de leeftijd, zodat ze kunnen beslissen. Laat, afhankelijk van de leeftijd en behoefte, het bedenken of wijze van uitvoeren van activiteiten steeds meer over aan de kinderen zelf.
5.2.b	n.v.t.	5.2.b	Leert kinderen de spelregels van gespreksvoering (groepsgesprekjes) en discussiëren, laat ze hun mening uiten en naar elkaars standpunten luisteren.

5.2.c	Laat kinderen hun mening uiten en zorgt ervoor dat daarnaar geluisterd wordt.	5.2.c	Laat kinderen zelf nadenken over wat ze willen, wat anderen willen en over wat mogelijk is. Laat ze, afgestemd op de leeftijd, oefenen in overlegvaardigheden.
5.2.d	Geeft, in overleg, kinderen een rol in de uitvoering van (huishoudelijke) werkzaamheden.	5.2.d	Betrekt de kinderen bij het uitvoeren van de dagelijkse (huishoudelijke) werkzaamheden en geeft ze, in afstemming op hun ontwikkeling, een rol in de uitvoering ervan.
5.3.	<i>Kinderen motiveren tot sociale betrokkenheid en het aangaan van vriendschappen</i>	5.3.	<i>Kinderen motiveren tot sociale betrokkenheid en het aangaan van vriendschappen</i>
5.3.a	Biedt activiteiten aan, waarbij kinderen leren wie ze zelf zijn en hoe ze door anderen gezien worden.	5.3.a	Kiest of ontwerpt activiteiten waarbij kinderen leren wie ze zelf zijn en hoe ze door anderen gezien worden.
5.3.b	n.v.t.	5.3.b	Laat kinderen oefenen met verschillende rollen in een groep.
5.3.c	Geeft kinderen complimentjes voor gedrag dat wijst op sociale betrokkenheid en empathie (een ander kind bij spel betrekken, een nieuw kind welkom heten; zich in een ander inleven).	5.3.c	Is alert op en moedigt gedrag aan dat wijst op sociale betrokkenheid en empathie (een ander kind bij spel betrekken, een nieuw kind welkom heten, zich in een ander inleven).
5.3.d	Moedigt vriendschappen tussen kinderen aan.	5.3.d	Heeft oog voor de sociale relaties in de groep en moedigt vriendschappen aan.
5.3.e	Laat duidelijk weten wat wel en niet kan in de omgang met elkaar. Treedt regelend op bij in de groep ongewenst gedrag.	5.3.e	Voorkomt negatieve relatiepatronen, is alert op negeren of afwijzen van kinderen door de groep en grijpt in.
5.4.	<i>Kinderen verbinden met de samenleving</i>	5.4.	<i>Kinderen verbinden met de samenleving</i>
5.4.a	Draagt mogelijkheden om de wereld naar binnen te halen aan.	5.4.a	Zoekt naar mogelijkheden om de wereld naar binnen te halen en gebruikt de omgeving om kinderen te leren met verschillen om te gaan.
5.4.b	Laat merken dat iedereen zichzelf kan en mag zijn.	5.4.b	Leert kinderen omgaan met verschillen tussen mensen (diversiteit); laat merken dat iedereen zichzelf kan en mag zijn; praat met kinderen over verschillen en overeenkomsten tussen mensen, over gewoonten, culturen

			en karakters en laat ze ervaren dat ieder mens op een eigen manier tegen zaken aankijkt en je ergens anders over kunt denken.
5.4.c	Draagt algemeen geldende waarden en normen, zoals beleefd zijn en respect tonen, aan kinderen over.	5.4.c	Draagt algemeen aanvaarde normen en waarden, zoals beleefd zijn en respect tonen, aan kinderen over.
5.4.d	Participeert in gesprekken met thema's als gelijkwaardigheid, identiteit en solidariteit aan alsook vrijheid van meningsuiting, rechten van het kind en opkomen voor rechtvaardigheid.	5.4.d	Snijdt thema's als gelijkwaardigheid, identiteit en solidariteit aan alsook vrijheid van meningsuiting, rechten van het kind en opkomen voor rechtvaardigheid, afgestemd op de taal en belevingswereld van het kind.

Competentiecluster 6 Het gedrag van en de interactie tussen kinderen beïnvloeden

	STARTBEKWAAM		VAKBEKWAAM
6	Het gedrag van en de interactie tussen kinderen beïnvloeden	6	Het gedrag van en de interactie tussen kinderen beïnvloeden
6.1.	<i>Positieve interacties tussen kinderen bevorderen</i>	6.1.	<i>Positieve interacties tussen kinderen bevorderen</i>
6.1.a	Geeft suggesties/aanwijzingen voor positief samenspel.	6.1.a	Geeft suggesties/aanwijzingen voor positief samenspel en legt de nadruk op samenwerking.
6.1.b	Signaleert positieve en respectvolle interacties tussen kinderen, zoals samenwerken, naar elkaar luisteren, delen, 'om de beurt doen', een ander kind iets geven, helpen, troosten, een complimentje geven en moedigt dit aan door er op een positieve manier op te reageren en te benoemen.	6.1.b	Signaleert positieve en respectvolle interacties tussen kinderen, zoals samenwerken, naar elkaar luisteren, delen, 'om de beurt doen', een ander kind iets geven, helpen, troosten, een complimentje geven en moedigt dit aan door er op een positieve manier op te reageren en te benoemen.
6.1.c	Creëert actief situaties die de kans op positieve en respectvolle interacties tussen kinderen vergroten, zoals kinderen bij elkaar te betrekken tijdens gesprekjes en activiteiten.	6.1.c	Creëert actief situaties - als zich een geschikt moment voordoet - die de kans op positieve en respectvolle interacties tussen kinderen vergroten, zoals kinderen bij elkaar te betrekken tijdens gesprekjes en activiteiten.
6.1.d	Reflecteert onder begeleiding van collega's en pedagogisch coach op de wijze waarop volgens het pedagogisch beleid kinderen elkaar idealiter benaderen en is zich bewust van eigen voorbeeldgedrag daarin. Geeft blijk van goede omgangsvormen, toont enthousiasme en zorgt door de eigen houding voor een prettige en open sfeer.	6.1.d	Benadert de kinderen in lijn met het pedagogisch beleid (voorbeeldgedrag), geeft blijk van goede omgangsvormen en waardering voor anderen en laat levensbeschouwing, culturele achtergrond, waarden, normen en gewoonten van kinderen hier geen invloed op hebben. Zorgt door de eigen houding voor een prettige en open sfeer en toont enthousiasme.
6.2.	<i>Structureren en grenzen stellen</i>	6.2.	<i>Structureren en grenzen stellen</i>
6.2.a	Is zich ervan bewust dat dagritme en de groepssamenstelling het gedrag van kinderen beïnvloeden. Volgt het dagritme en hanteert vaste momenten die voor de kinderen bekend zijn; wisselt rust en actieve momenten af; evenals alleen spelen; in kleine groepjes of met de groep en binnen- en buitenactiviteiten.	6.2.a	Gebruikt het dagritme en de groepssamenstelling en -dynamiek als pedagogisch middel om het gedrag van kinderen te beïnvloeden. Zorgt dat er vaste momenten zijn die voor de kinderen bekend zijn; zorgt voor voldoende ruimte tussen de activiteiten; wisselt rust en actieve momenten af; vindt een balans tussen alleen spelen, in kleine groepjes of met de

			groep en tussen binnen- en buitenactiviteiten.
6.2.b	Werkt mee aan een tijdige voorbereiding van activiteiten; handelt volgens afspraken en houdt zich aan de taakverdeling.	6.2.b	Zorgt ervoor dat de voorbereiding van activiteiten tijdig gedaan is; structureert, denkt vooruit en plant werkzaamheden. Maakt afspraken met collega's en kinderen en zorgt voor een taakverdeling.
6.2.c	Signaleert aan de hand van gedrag van kinderen of planning aangepast moet worden en voert in overleg aanpassingen door.	6.2.c	Hanteert een flexibele planning door in te spelen op dat wat er gebeurt.
6.2.d	Reguleert gedrag door, volgens geldende afspraken, eenvoudige, positieve hoofdregels te hanteren; duidelijk te laten weten wat wel en niet kan; in overleg iets anders aan te bieden of af te leiden.	6.2.d	Reguleert gedrag door eenvoudige, positieve hoofdregels te hanteren en duidelijk te laten weten wat wel en niet kan; leidt kinderen af en biedt alternatieven aan.
6.3.	<i>Procesmatig begeleiden</i>	6.3.	<i>Procesmatig begeleiden</i>
6.3.a	Observeert en vormt zich een beeld van het kind en de groep.	6.3.a	Gebruikt observaties om zich een beeld van het kind en de groep te vormen en te checken of de groep als geheel en het kind als individu goed functioneren.
6.3.b	Indien om gevraagd, reflecteert op de effectiviteit van dat wat aangeboden wordt en bespreekt dit.	6.3.b	Toetst of wat aangeboden wordt werkt, waar de belangstelling ligt en welke kritieke momenten er zijn. Baseert daar de planning en eigen handelen op.
6.3.c	Signaleert ongewenst gedrag en problemen in de interactie en bespreekt hoe dit aan te pakken. Stimuleert gewenst gedrag.	6.3.c	Signaleert ongewenst gedrag en problemen in de interactie en treedt regelend op bij ongewenst gedrag in de groep. Stimuleert gewenst gedrag. Begeleidt de kinderen door ze rustig te benaderen, gevoelens te benoemen en de situatie te bespreken. Geeft ze de tijd om tot een oplossing te komen of draagt suggesties aan en houdt een oogje in het zeil hoe het verder gaat.
6.4.	<i>Inspelen op bijzonder gedrag/ bijzonderheden</i>	6.4.	<i>Inspelen op bijzonder gedrag/ bijzonderheden</i>
6.4.a	Signaleert het als een kind zich niet leeftijdsadequaat gedraagt of zich anders gedraagt dan de pedagogisch medewerker	6.4.a	Signaleert het als een kind zich niet leeftijdsadequaat gedraagt of zich anders gedraagt dan de pedagogisch medewerker gewend is. Onderzoekt

	gewend is en legt dit signaal neer bij collega's.		welke factoren meespelen en hoe het beste met het kind kan worden omgegaan.
6.4.b	Signaleert het als het niet lukt om contact te leggen met het kind (op een bepaald moment) of als het hem/haar niet duidelijk wordt waar het kind de meeste behoefte aan heeft. Hij/zij bespreekt haar ervaring en vraagt om advies aan collega's.	6.4.b	Schakelt anderen in als het niet lukt om contact te leggen met het kind (op een bepaald moment) of niet duidelijk wordt waar het kind de meeste behoefte aan heeft. Hij/zij bespreekt haar ervaring en vraagt om advies aan collega's en/of ouders.
6.4.c	n.v.t.	6.4.c	Overlegt met collega's, leidinggevende en de ouders bij bijzonderheden over de totstandkoming van een plan van aanpak voor de omgang met een individueel kind.

Competentiecluster 7 Partnerschap met ouders realiseren

	STARTBEKWAAM		VAKBEKWAAM
7	Partnerschap met ouders realiseren	7	Partnerschap met ouders realiseren
7.1.	<i>De ouders zien en horen</i>	7.1.	<i>De ouders zien en horen</i>
7.1.a	Stelt zich gastvrij op; staat open voor en neemt initiatief tot contact, zorgt dat ouders en kind zich welkom voelen.	7.1.a	Stelt zich gastvrij op; staat open voor en neemt initiatief tot contact, zorgt dat ouders en kind zich welkom voelen.
7.1.b	Laat ouders en kind merken dat ze gezien en gewaardeerd worden en spreekt positief over hen.	7.1.b	Laat ouders en kind merken dat ze gezien en gewaardeerd worden en spreekt positief over hen.
7.1.c	Laat ouders zien dat er begrip en aandacht voor hun gevoelens, waarden, normen, gewoontes en levensbeschouwing	7.1.c	Laat ouders zien dat er begrip en aandacht is voor hun gevoelens, waarden, normen, gewoontes, culturele achtergrond en levensbeschouwing, en maakt duidelijk hoe hiermee rekening wordt gehouden.
7.2.	<i>Met ouders informatie delen</i>	7.2.	<i>Met ouders informatie delen</i>
7.2.a	Draagt zorg voor de dagelijkse overdracht naar ouders en informeert hen hoe de opvang is verlopen. Zorgt dat ouders op de hoogte gebracht worden van signalen over ziekte, kleine ongevallen en eventuele informatie over verzorging.	7.2.a	Draagt zorg voor de dagelijkse overdracht naar ouders, informeert hen hoe de opvang is verlopen, over signalen over ziekte en kleine ongevallen en deelt eventuele informatie over verzorging.
7.2.b	Levert een bijdrage aan andere manieren dan erover te vertellen om de ervaringen van het kind aan ouders te laten zien, met beeldmateriaal, dagboekje.	7.2.b	Laat ook op andere manieren dan erover te vertellen de ervaringen van het kind zien aan ouders; met beeldmateriaal, dagboekje, presentaties en dergelijke.
7.2.c	Gebruikt de dagelijkse overdracht met ouders om een breder beeld van het kind te krijgen.	7.2.c	Gebruikt en bespreekt eigen observaties om zichzelf en ouders een breder beeld van het kind te laten krijgen.

7.2.d	Is er zorgvuldig in welke informatie of beeldmateriaal hij/zij deelt met ouders en met derden. Is op de hoogte van de privacywetgeving.	7.2.d	Is er zorgvuldig in welke informatie of beeldmateriaal hij/zij deelt met ouders en met derden. Is op de hoogte van de privacywetgeving.
7.3.	<i>Samenwerken met ouders</i>	7.3.	<i>Samenwerken met ouders</i>
7.3.a	Luistert naar het verhaal van ouders en kind, denkt mee en beantwoordt vragen.	7.3.a	Luistert naar het verhaal van ouders en kind, denkt mee, beantwoordt vragen, geeft advies en verwijst tijdig. Houdt daarbij steeds het belang van het kind voor ogen. Zoekt samen met ouders naar oplossingen, vraagt hen ook om advies en tips.
7.3.b	Staat open voor de aanpak van ouders zelf. Voert gemaakte afspraken met ouders uit.	7.3.b	Verbindt de leefwerelden van het kind door informatie vanuit de ouders, kind zelf en school (voor kinderen vanaf 4 jaar) te gebruiken en probeert in de benadering van het kind op een lijn met de ouders te komen.
7.3.c	Vraagt naar wensen en behoeften van ouders en zorgt door collega's in te schakelen dat hier aandacht aan besteed wordt.	7.3.c	Onderzoekt actief wensen en behoeften van ouders en mogelijkheden om daaraan tegemoet te komen.
7.3.d	Legt bepaalde keuzen voor handelingen en activiteiten op een voor de ouder begrijpelijke manier uit. Schat in of een collega erbij gehaald moet worden voor uitleg.	7.3.d	Legt bepaalde keuzen voor handelingen en activiteiten op een voor de ouder begrijpelijke manier uit.
7.3.e	Verwijst ouders voor uitleg over achterliggende (beweeg)redenen van handelingen, keuzen en activiteiten door naar een collega.	7.3.e	Bespreekt zorgen of opvallende observaties met ouders. Zoekt (evt. ondersteund door collega's) bij aanwijzingen van huiselijk geweld of kindermishandeling zo snel mogelijk contact met ouders.
7.3.f	n.v.t.	7.3.f	Zorgt dat er contact blijft met ouders, ook als hij/zij en ouders het niet met elkaar eens zijn.
7.4.	<i>Met ouders werken aan gezamenlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid</i>	7.4.	<i>Met ouders werken aan gezamenlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid</i>
7.4.a	Legt regels en gewoonten van het kindercentrum op een toegankelijke wijze uit.	7.4.a	Praat met ouders over visie, gewoonten en regels en maakt duidelijk waar het kindercentrum en hij/zij als pedagogisch medewerker voor staat.

7.4.b	n.v.t.	7.4.b	Stimuleert betrokkenheid van ouders door hen te informeren over rechten/medezeggenschap en laat ze waar mogelijk meedenken en beslissen over zaken die hun kind aangaan.
7.4.c	n.v.t.	7.4.c	Vindt een balans in de aandacht voor de ouder en diens belangen enerzijds en de verantwoordelijkheid voor de groep anderzijds.
7.4.d	Respecteert ouders, ook als zij andere perspectieven hebben.	7.4.d	Kan zich inleven in de rol en positie van ouders en respecteert hun perspectieven.
7.4.e	Verwijst ouders met vragen over eventueel gebruik van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling door naar collega's.	7.4.e	Is naar ouders open in het gebruik van het afwegingskader en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Competentiecluster 8 Samenwerken met collega's en andere professionals in de omgeving van het kind

	STARTBEKWAAM		VAKBEKWAAM
8	Samenwerken met collega's en andere professionals in de omgeving van het kind	8	Samenwerken met collega's en andere professionals in de omgeving van het kind
8.1.	<i>Werken aan een eenduidige aanpak/begeleiding met directe collega's</i>	8.1.	<i>Werken aan een eenduidige aanpak/begeleiding met directe collega's</i>
8.1.a	Komt afspraken met collega's na, werkt volgens de onderlinge taakverdeling en sluit dat gedurende de dag steeds even kort.	8.1.a	Maakt heldere afspraken met collega's over onderlinge taakverdeling en sluit dat gedurende de dag steeds even kort.
8.1.b	Stemt werkwijze met collega (invaller) af.	8.1.b	Zorgt ervoor dat invallers en nieuwe collega's de afspraken en regels ook weten en begeleidt ze daarin.
8.1.c	Maakt duidelijk wat collega's van hem/haar kunnen verwachten.	8.1.c	Maakt duidelijk wat collega's van hem/haar kunnen verwachten en wat hij/zij van de ander verwacht.
8.1.d	Zorgt ervoor dat directe collega op de hoogte is van bijzonderheden, communiceert en zorgt voor voldoende (schriftelijke en/of mondelinge) informatie zodat collega's op de hoogte blijven en/of een collega het over kan nemen.	8.1.d	Zorgt ervoor dat collega's op de hoogte zijn van bijzonderheden, communiceert en zorgt voor voldoende (schriftelijke en/of mondelinge) informatie zodat collega's op de hoogte blijven en/of een collega het over kan nemen.
8.1.e	Leverd een bijdrage aan het inzichtelijk maken van het werk en de resultaten door het uitvoeren van aan hem/haar toegewezen taken, zoals schriftelijke verslaglegging en het bijhouden van gegevens, gebruik van digitale communicatiekanalen. Let erop dat informatie zo objectief en feitelijk mogelijk wordt vastgelegd.	8.1.e	Zorgt dat het werk en de resultaten inzichtelijk zijn door schriftelijke verslaglegging, bijhouden van gegevens, gebruik van digitale communicatiekanalen. Gegevens worden zo objectief en feitelijk mogelijk vastgelegd.
8.1.f	Vraagt feedback aan collega's voor een goede afstemming.	8.1.f	Vraagt en geeft feedback aan collega's voor een goede afstemming.
8.2	<i>Elkaar als collega's stimuleren</i>	8.2	<i>Elkaar als collega's stimuleren</i>
8.2.a	Deelt positieve en negatieve werkgerelateerde ervaringen met collega's en is begripvol/meelevend.	8.2.a	Deelt positieve en negatieve werkgerelateerde ervaringen met collega's en steunt de ander.

8.2.b	Zet in het werk eigen talenten en kwaliteiten in voor het bevorderen van afwisseling in activiteiten voor de kinderen.	8.2.b	Benut de talenten van collega's en zet in het werk eigen talenten en kwaliteiten in ten dienste van collega's en voor het bevorderen van afwisseling in activiteiten voor de kinderen.
8.2.c	Reflecteert (met pedagogisch coach) over de grenzen van de eigen deskundigheid.	8.2.ci	Kent de grenzen van de eigen deskundigheid en schakelt tijdig collega's, leidinggevende in.
8.2.d	Stelt zich actief op in werkoverleg; denkt mee, verwoordt een eigen mening, en houdt hierbij als doel voor ogen dat de groep zo goed mogelijk kan functioneren.	8.2.d	Stelt zich actief op in werkoverleg; denkt mee, verheldert en onderbouwt mening met feiten en argumenten en houdt hierbij als doel voor ogen dat de groep zo goed mogelijk kan functioneren.
8.2.e	Draagt bij aan een stimulerend leerklimaat voor stagiaires/student-werknemers op de groep door open te staan voor samenwerking.	8.2.e	Zorgt voor een stimulerend leerklimaat voor stagiairs/student-werknemers op de groep.
8.2.f	Komt met eigen praktijkvoorbeelden om van en met elkaar te leren.	8.2.f	Gebruikt de eigen beroepspraktijk om van en met elkaar te leren en elkaar te stimuleren.
8.3	<i>Samenwerken met andere professionals</i>	8.3	<i>Samenwerken met andere professionals</i>
8.3.a	Werkt samen met andere professionals/disciplines volgens afgesproken doelen en werkwijze.	8.3.a	Draagt bij aan en werkt vanuit een gezamenlijke visie, perspectief en doelen
8.3.b	n.v.t.	8.3.b	Neemt initiatief tot uitwisseling van informatie, afstemming van aanpak, werkwijzen, gedrags- en omgangsregels met scholen en andere disciplines/professionals in het belang van een optimale ontwikkeling van het kind.
8.3.c	Is alert op privacygevoelige informatie en checkt bij leidinggevende welke informatie met andere professionals gedeeld mag worden.	8.3.c	Gaat in de samenwerking met andere professionals ervan uit dat (privacygevoelige) informatie alleen met derden gedeeld kan worden, na toestemming van ouders (of leidinggevende als het belang van het kind in het geding is)
8.3.d	Kan eigen handelen bespreken met andere professionals.	8.3.d	Neemt de verantwoordelijkheid voor eigen handelen, past in overleg werkwijzen aan en komt afspraken na.

8.3.e	Staat open voor feedback en handelingsadviezen vanuit andere disciplines/professionals en voert (afstemmings)afspraken door in het eigen handelen.	8.3.e	Staat open voor feedback en handelingsadviezen vanuit andere disciplines en stemt de eigen aanpak af op gezamenlijk afgesproken begeleidingsdoelen of plannen van aanpak.
8.3.f	Levert een bijdrage aan een heldere (overdrachts)rapportage naar school, bso of andere professionals.	8.3.f	Zorgt voor een heldere overdracht(srapportage) naar school, bso of andere professionals.
8.3.g	Levert op basis van eigen ervaringen input voor evaluaties en interdisciplinaire overleggen.	8.3.g	Bespreekt evaluatiegegevens met betrokkenen en neemt waar gewenst actief deel aan interdisciplinaire overleggen.
8.3.h	Stelt zich onderzoekend op; observeert, kijkt, leest en stelt vragen, is alert en nieuwsgierig; gebruikt tijd en ruimte om stil te staan bij wat er gebeurt; beredeneert en argumenteert.	8.3.h	Stelt zich onderzoekend op; observeert, kijkt, leest en stelt vragen, is alert en nieuwsgierig; neemt tijd en ruimte om stil te staan bij wat er gebeurt; beredeneert en argumenteert.
8.4.	<i>Samenwerken in een dynamische omgeving</i>	8.4.	<i>Samenwerken in een dynamische omgeving</i>
8.4.a	Stelt zich flexibel op en heeft belangstelling voor nieuwe ideeën en werkwijzen.	8.4.a	Stelt zich flexibel op en heeft belangstelling voor nieuwe ideeën en werkwijzen.
8.4.b	Brengt eigen ervaringen in in (interdisciplinaire) overleggen en netwerken.	8.4.b	Neemt deel aan (interdisciplinaire) overleggen en netwerken, brengt eigen ervaringen en deskundigheid in, stelt zich weerbaar op en laat zich niet ondersneeuwen.
8.4.c	Ziet het belang van samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid en werkt mee aan nieuwe vormen van samenwerking.	8.4.c	Ziet het belang van samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid en integreert nieuwe vormen van samenwerking.
8.4.d	Stelt zich respectvol en open op ten aanzien van visies en belangen waar hij/zij mee geconfronteerd wordt. Vat tegenstand of weerstand niet persoonlijk op.	8.4.d	Kent het belangenveld; is open naar en respecteert visies en belangen die hij/zij tegenkomt. Vat tegenstand of weerstand niet persoonlijk op.
8.4.e	Reflecteert op het omgaan met belangen die spelen.	8.4.e	Zorgt ervoor niet in een belangenstrijd terecht te komen en komt op voor het belang van het kind.

8.4.f	n.v.t.	8.4.f	Legt eigen standpunt, visie en afwegingen uit, kent de mogelijkheden en grenzen van de eigen dienstverlening en brengt dit in.
8.4.g	Kijkt naar kansen om het kind nog beter te ondersteunen en/of gezamenlijke activiteiten te ontplooiën.	8.4.g	Kijkt naar kansen om het kind nog beter te ondersteunen, creëert draagvlak en zoekt naar win-win situaties en gezamenlijk te ondernemen activiteiten.

Competentiecluster 9 Werken aan kwaliteit van dienstverlening

	STARTBEKWAAM		VAKBEKWAAM
9	Werken aan kwaliteit van dienstverlening	9	Werken aan kwaliteit van dienstverlening
9.1.	<i>Kwaliteit van het werk op peil houden</i>	9.1.	<i>Kwaliteit van het werk op peil houden</i>
9.1.a	Handelt volgens richtlijnen en protocollen van de organisatie.	9.1.a	Handelt volgens richtlijnen en protocollen van de organisatie.
9.1.b	Werkt volgens de afspraken met collega's/leidinggevende, en ouders Verdiept zich in het pedagogisch plan van de organisaties en past dit onder begeleiding (van de pedagogisch coach) toe.	9.1.b	Werkt volgens het pedagogisch beleidsplan van de organisatie en volgens de afspraken met collega's en ouders.
9.1.c	n.v.t.	9.1.c	Signaleert of het pedagogisch beleidsplan in de praktijk voldoet. Als hij/zij van het beleid af wil wijken, bespreekt hij/zij dit met leidinggevende en/of pedagogisch coach.
9.1.d	Reflecteert (met de pedagogisch coach) op en staat open voor feedback over de kwaliteit van de eigen werkzaamheden. Maakt ervaren knelpunten tijdig bespreekbaar en past handelen na overleg aan.	9.1.d	Bewaakt systematisch de kwaliteit van de eigen werkzaamheden, lost knelpunten zelf op of rapporteert ze tijdig en maakt afspraken over aanpak ervan. Laat zich coachen door de pedagogisch coach.
9.1.e	Denkt (tijdens overleggen of met pedagogisch coach) actief mee over de kwaliteit van de dienstverlening, en licht met praktijkvoorbeelden toe hoe bepaalde keuzen of maatregelen er in de uitvoeringspraktijk uitzien.	9.1.e	Neemt zijn/haar verantwoordelijkheid voor de gevolgen van het eigen handelen voor kind, ouders en collega's en maakt dit bespreekbaar.
9.1.f	Maakt het bespreekbaar als volgens hem/haar door collega's een grens wordt overschreden en/of de kwaliteit van het werk in gevaar komt.	9.1.f	Maakt het bespreekbaar als volgens hem/haar door collega's een grens wordt overschreden en/of de kwaliteit van het werk in gevaar komt.
9.1.g	Neemt zijn/haar verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de dienstverlening door routines en bestaande structuren onbevangen tegemoet te treden, vragen te stellen over het ontstaan ervan en maakt zo anderen bewust te maken van mogelijke automatisen die niet meer passen bij de huidige visie op pedagogische kwaliteit.	9.1.g	Neemt zijn/haar verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de dienstverlening, door knelpunten bespreekbaar te maken en zijn/haar bezwaren tegen bepaalde keuzen of maatregelen te onderbouwen en bij de juiste persoon neer te leggen.

9.1.h	Is in staat informatie schriftelijk en via hedendaagse digitale communicatiemiddelen weer te geven.	9.1.h	Is in staat informatie schriftelijk en via hedendaagse digitale communicatiemiddelen weer te geven.
9.1.i	Over vertrouwelijke, privé en/of organisatorische informatie die de medewerker in verband met zijn/haar functie krijgt, doet hij/zij geen mededelingen aan derden.	9.1.i	Over vertrouwelijke, privé en/of organisatorische informatie die de medewerker in verband met zijn/haar functie krijgt, doet hij/zij geen mededelingen aan derden.
9.2.	<i>Werk en handelen evalueren en verantwoorden</i>	9.2.	<i>Werk en handelen evalueren en verantwoorden</i>
9.2.a	Reflecteert, onder begeleiding van de pedagogisch coach, op eigen handelen, gaat na waarom hij/zij bepaalde handelingen heeft gedaan, hoe hij/zij het heeft aangepakt en wat de gevolgen zijn voor kinderen, ouders, collega's.	9.2.a	Reflecteert op eigen handelen, gaat na waarom hij/zij bepaalde handelingen heeft gedaan en hoe hij/zij het heeft aangepakt en wat de gevolgen zijn voor kinderen, ouders, collega's.
9.2.b	Reflecteert en bespreekt met de pedagogisch coach pedagogische doelen en kwaliteitsnormen in relatie tot eigen handelen.	9.2.b	Door te observeren checkt de pedagogisch medewerker of hij/zij haar pedagogische doelen en kwaliteitsnormen haalt ten aanzien van het welbevinden en het leren en ontwikkelen, en bespreekt dit met de pedagogisch coach.
9.2.c	Deelt kennis en ervaring ten behoeve van de evaluatie van de dienstverlening, tussendoor en als het kind op opvang verlaat.	9.2.c	Evalueert met collega's de geboden dienstverlening tussendoor en als het kind de opvang verlaat. Verzamelt relevante gegevens daarvoor.
9.2.d	Verzamelt gevraagde gegevens voor een evaluatie (mondeling en schriftelijk). Geeft aan welke keuzes (met anderen) om welke redenen zijn gemaakt.	9.2.d	Maakt periodiek de resultaten van zijn/haar werk (zowel mondeling als schriftelijk) zichtbaar, geeft aan welke keuzes om welke redenen zijn gemaakt en met welke gevolgen rekening is gehouden.
9.2.e	Onthoudt zich in het openbaar (media) van negatieve of schokkende uitspraken of beelden over (gedrag van) kinderen of ouders.	9.2.e	Onthoudt zich in het openbaar (media) van negatieve of schokkende uitspraken of beelden over (gedrag van) kinderen of ouders.
9.3.	<i>Werk verbeteren</i>	9.3.	<i>Werk verbeteren</i>
9.3.a	Voert in overleg met betrokkenen gewenste veranderingen in opvang en begeleiding door.	9.3.a	Voert in overleg met betrokkenen gewenste veranderingen in opvang en begeleiding door.

9.3.b	Leert van opgedane ervaringen in het werk en voert na overleg eventueel een bijgestelde aanpak uit.	9.3.b	Hij/zij maakt aan anderen duidelijk om welke redenen er gehandeld is of keuzen gemaakt zijn. Legt daarbij de relatie met de pedagogische visie. Geeft eventuele verbeterpunten met oplossingsrichtingen aan en voert een bijgestelde aanpak uit.
9.3.c	Bespreekt dilemma's in het werk met collega's en leidinggevende, en zoekt actief mee naar een oplossing.	9.3.c	Bespreekt dilemma's in het werk met collega's en leidinggevende, en zoekt actief mee naar een oplossing.
9.3.d	Kijkt met een frisse blik en wijst op mogelijke verbeterpunten van het werk.	9.3.d	Zet zijn/haar kennis van het vakgebied in bij verbetertrajecten en participeert in bijvoorbeeld werkgroepen.

Competentiecluster 10 Je ontwikkelen in je vak

STARTBEKWAAM		VAKBEKWAAM	
10	Je ontwikkelen in je vak	10	Je ontwikkelen in je vak
10.1.	<i>Jezelf blijven ontwikkelen</i>	10.1.	<i>Jezelf blijven ontwikkelen</i>
10.1.a	Werkt aan de eigen ontwikkeling als beroepskracht; reflecteert op eigen handelen en vraagt om feedback over eigen functioneren; stelt samen met de leidinggevende/pedagogisch coach persoonlijke ontwikkeldoelen op en gaat ermee aan de slag.	10.1.a	Reflecteert op eigen handelen en vraagt om feedback over eigen functioneren; stelt samen met de leidinggevende/pedagogisch coach persoonlijke ontwikkeldoelen op en werkt zo aan de eigen ontwikkeling als beroepskracht.
10.1.b	Maakt eigen en andermans normen en waarden en de invloed daarvan op handelen en keuzes bespreekbaar, houdt zich aan de actuele beroepsnormen en staat open voor nieuwe inzichten.	10.1.b	Maakt eigen en andermans normen en waarden en de invloed daarvan op handelen en keuzes bespreekbaar, houdt zich aan de actuele beroepsnormen en staat open voor nieuwe inzichten.
10.1.c	Deelt alleen vertrouwelijke informatie over en van het kind met collega's als dit nodig is voor een professionele uitoefening van het vak. Praat niet over een kind of ouders waar andere ouders of derden bij zijn, als het om vertrouwelijke informatie gaat.	10.1.c	Deelt alleen vertrouwelijke informatie over en van het kind met collega's als dit nodig is voor een professionele uitoefening van het vak. Praat niet over een kind of ouders waar andere ouders of derden bij zijn, als het om vertrouwelijke informatie gaat.
10.1.d	Staat open voor feedback, intervisie en coaching (door de pedagogisch coach) en gebruikt de eigen beroepspraktijk om van en met elkaar te leren.	10.1.d	Staat open voor feedback, intervisie en coaching (door de pedagogisch coach) en gebruikt de eigen beroepspraktijk om van en met elkaar te leren.
10.1.e	Leest aangeraden vakliteratuur, volgt bijscholing, en neemt kennis van ontwikkelingen en vernieuwingen op het vakgebied (bv. wet- en regelgeving).	10.1.e	Leest vakliteratuur, volgt bijscholing, houdt ontwikkelingen op het vakgebied bij (bv. wet- en regelgeving) en is op de hoogte van vernieuwingen.
10.2.	<i>Je vakkundigheid inzetten</i>	10.2.	<i>Je vakkundigheid inzetten</i>
10.2.a	Toont een proactieve houding in het dagelijks handelen, durft keuzes voor te leggen, neemt keuzes en kan deze keuzes verantwoorden.	10.2.a	Toont een proactieve houding in het dagelijks handelen, durft keuzes te maken en kan deze keuzes verantwoorden.

10.2.b	Laat eigen kennis en ervaring zien aan anderen en brengt het aan de ander duidelijk onder woorden.	10.2.b	Laat eigen kennis en ervaring zien aan anderen, en brengt het zowel mondeling als schriftelijk voor de ander duidelijk onder woorden.
10.2.c	Neemt deel aan inhoudelijke discussies met collega's en anderen over het beroep.	10.2.c	Neemt deel aan inhoudelijke discussies met collega's en anderen over het beroep en levert zo een bijdrage aan visieontwikkeling van het beroep en de beroepsuitoefening.
10.3.	<i>Eigen arbeidsomstandigheden bewaken</i>	10.3.	<i>Eigen arbeidsomstandigheden bewaken</i>
10.3.a	Maakt knelpunten in planning of organisatie van het eigen werk bespreekbaar.	10.3.a	Plant en organiseert het eigen werk zo dat hij/zij het werk aankan en stelt prioriteiten.
10.3.b	Bewaakt de eigen gezondheid en veiligheid en past veiligheidsvoorschriften en Arbonormen toe.	10.3.b	Bewaakt de eigen gezondheid en veiligheid en past veiligheidsvoorschriften en Arbonormen toe.
10.3.c	Herkent de signalen en maakt het kenbaar als de (fysieke en/of mentale) belasting van het werk buiten de voor hem/haar hanteerbare proporties komt. Roept op tijd hulp in van anderen om hem/haar bij een spanningsvolle en onvoorspelbare situatie mee te ondersteunen of over te nemen.	10.3.c	Waakt ervoor dat de (fysieke en/of mentale) belasting van het werk binnen voor hem/haar hanteerbare proporties blijft en onderneemt actie als dat nodig is.
10.3.d	n.v.t.	10.3.d	Maakt ervaren knelpunten in arbeidsomstandigheden en arbeidsvoorwaarden bespreekbaar en neemt initiatief om er iets aan te (laten) doen.

C. Kennis- en vaardigheidsgebieden

Deze paragraaf bevat een indicatief overzicht van kennis- en vaardigheidsgebieden die relevant zijn voor het ontwikkelen van de voor een pedagogisch medewerker benodigde competenties.

- Voor de kinderopvang relevante wet- en regelgeving (Wet Kinderopvang, Wet IKK, AVG)
- Kennis van de actuele Beroepsnormen⁴
- Pedagogisch Kader/Curriculum
Kennis van het Pedagogisch Kader/Curriculum dat de concretisering is van de vier pedagogische doelen van Prof. Dr. Marianne Riksen-Walraven die in de wet IKK zijn opgenomen: Het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving, het bevorderen van persoonlijke competentie, het bevorderen van sociale competentie, en socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden.
- Ontwikkelingsfasen (waaronder hechting), ontwikkelingsopgaven en ontwikkelingsdomeinen van een kind
- Interactievaardigheden waaronder die met betrekking tot sensitieve responsiviteit
- Sociale en communicatieve vaardigheden, ook intercultureel
Gespreks-, schriftelijke en digitale vaardigheden die betrekking hebben op de omgang met anderen: kinderen, ouders, collega's en andere betrokkenen.
- Interculturele opvoedingsstijlen
Verschillende opvoedingsstijlen kennen en weten hoe die kunnen variëren en mede beïnvloed kunnen zijn door de culturele achtergrond van ouders.
- Kennis van 0-jarigen conform wet IKK
Kennis zoals opgenomen in bijlage II van de cao Kinderopvang: de ontwikkeling van het babybrein en de invloed hiervan op het gedrag; de cognitieve, taal-, fijne en grove motorische, zintuiglijke en de sociaal-emotionele ontwikkeling; de mijlpalen gerelateerd aan de cognitieve, taal-, fijne en grove motorische, zintuiglijke en de sociaalemotionele ontwikkelingsgebieden; spel- en ontwikkelingsmaterialen die geschikt zijn voor 0-jarigen; de fysieke ontwikkeling.
- Werken met 0-jarigen conform Wet IKK
Vaardigheden zoals opgenomen in bijlage II van de cao Kinderopvang: 0-jarigen op een respectvolle manier verzorgen met als uitgangspunt de eigen inbreng van de baby; (contact)initiatieven (verbale en non-verbale) van 0-jarigen herkennen en hierop adequaat reageren; tiltechnieken toepassen op een voor 0-jarige respectvolle en ergonomisch verantwoorde manier; inspelen op het individuele slaap-waakritme; interacties tussen baby's onderling stimuleren en begeleiden; antwoorden kunnen geven op vragen van ouders over ontwikkeling en welbevinden; kansen signaleren, creëren en benutten om passende activiteiten, spel- en ontwikkelingsmaterialen aan te bieden.
- Voorschoolse educatie

⁴ Volgens beroepscode of anderszins vastgelegd.

Kennis van de rol en inhoud van (programma's voor) voorschoolse educatie bij het voorkomen van (leer)achterstanden bij kinderen van 2,5 tot 4 jaar en een programma voor voorschoolse educatie kunnen uitvoeren.

- Kinderparticipatie/burgerschap
- Methodisch werken
Kennis van de verschillende methodes, procedures en richtlijnen in de kinderopvang die gevolgd (moeten) worden om tot een bepaald resultaat te komen en deze toepassen.
- Didactisch werken
Weten hoe kennis en vaardigheden kunnen worden overgebracht op een manier die kinderen motiveert en laat leren. Dit toepassen in de opbouw van activiteiten en de keuze van werkvormen.
- Groepsdynamisch werken
Kennis van de processen die zich in een groep kunnen afspelen en hoe die processen te beïnvloeden.
- Rijke speel- en leeromgeving
Weten hoe een speel-en leefomgeving te creëren die aantrekkelijk, uitdagend, afwisselend is, aansluit bij de leeftijd, en meerdere ontwikkelingsdomeinen stimuleert.
- Creatieve en expressieve vaardigheden
- Feedback- en reflectieve vaardigheden
- Kinder-EHBO
- Meldcode en afwegingskader Misbruik en Seksueel Geweld
- Kennis van voedingsmiddelen die tot een allergische reactie kunnen leiden
- Persoonlijke verzorging, hygiëne en veiligheid
- Ergonomisch werken conform A- en B normen fysieke belasting Kinderopvang
Het op een gezonde en pedagogisch verantwoorde manier gebruiken van het eigen lichaam bij tillen, bukken, staan, lopen, reiken en zitten. Daarnaast weten hoe werk(ruimte) en materialen aan te passen om ervoor te zorgen dat het werk lichamelijk en fysiek gezond kan worden uitgevoerd.
- Taalvaardigheid Nederlands
Mondelinge taalvaardigheid en lezen op niveau 3F, overige taalvaardigheden op minimaal niveau 2F.⁵
- Werkveld en sociale kaart kinderopvang
De verschillende werksoorten, doelgroepen en contexten binnen de kinderopvang kennen (dagopvang, babyopvang, peuteropvang, buitenschoolse opvang, integrale kindcentra) alsmede relevante partijen.

⁵ De vakinhoudelijke competenties/gedragsindicatoren impliceren mondelinge taalvaardigheid en lezen op niveau 3F. M.a.w., iemand met een diploma danwel een Ervaringscertificaat op van basis van dit profiel, beheerst deze taalvaardigheden voor zover ze relatie hebben met de vakinhoudelijke competenties.

D. Verantwoording

Projectorganisatie:

- Opdrachtgever: Platform Arbeidsmarkt Kinderopvang
- Projectleiding: FCB, H el ene Arons
- Projectuitvoering: Deanne Radema en Karin van der Burgt
- Werkgroep: vertegenwoordiging vanuit het Platform Arbeidsmarkt Kinderopvang: Carla Schipperheijn, Yasmine Oudriss – Kamouni en Ilse van der Weiden

Inventarisatie trends en ontwikkelingen

Schriftelijke bronnen:

- Profiel pedagogisch medewerker kindercentra 0-4 jaar. MOgroep Kinderopvang, BKN, Abvakabo FNV, CNV Publieke Zaak, vakbond De Unie, 2011.
- Profiel pedagogisch medewerker kindercentra 4-13 jaar. MOgroep Kinderopvang, BKN, Abvakabo FNV, CNV Publieke Zaak, vakbond De Unie, 2011.
- Programma van eisen actualisering profielen. OAK, juni 2019.
- Wet IKK en het daaraan voorafgaande IKK akkoord.
- Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie.
- CAO Kinderopvang 2018-2019 en bijbehorend functieboek.
- Website Kinderopvang werkt!.
- Website veranderingenkinderopvang.nl.
- Overzicht maatregelen Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) 2019 en 2023. Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 15 juni 201.
- Artikel Wet IKK: wat verandert er per 1 januari 2018? Kinderopvang Totaal.
- Brochure Pedagogisch Beleidsmedewerker. Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2019.
- Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang, Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen en Ministeriële regeling; de maatregelen per 1 januari 2018. Brancheorganisatie Kinderopvang, 28 juli 2017.
- Pedagogisch perspectief op drie IKK-maatregelen. Josette Hoex en Su' en Verweij-Kwok, Nederlands Jeugdinstituut, december 2017.
- Kwalificatiedossier Pedagogisch Werk, versie 2019 en daaraan gekoppelde keuzedelen.
- Survey MBO Raad: inventarisatie bij roc's over trends en ontwikkelingen in opleiden voor de kinderopvang, mei 2019.
- Verslag werksessie De toekomst van het pedagogisch werk, bedrijfstakgroep ZWS van MBO Raad, 3 oktober 2019.
- Kamerbrief Uitkomsten Landelijke Kwaliteitsmonitor Kinderopvang 2018, februari 2019.
- Rapportage resultaten Landelijke Kwaliteitsmonitor Kinderopvang 2017 en 2018.
- De Leuvense betrokkenheidschaal van Laevers. Remembertolaugh, 2018-2019.
- Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar. Singer & Kleerekoper, 2009.
- Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar. Schreuder e.a., 2011.

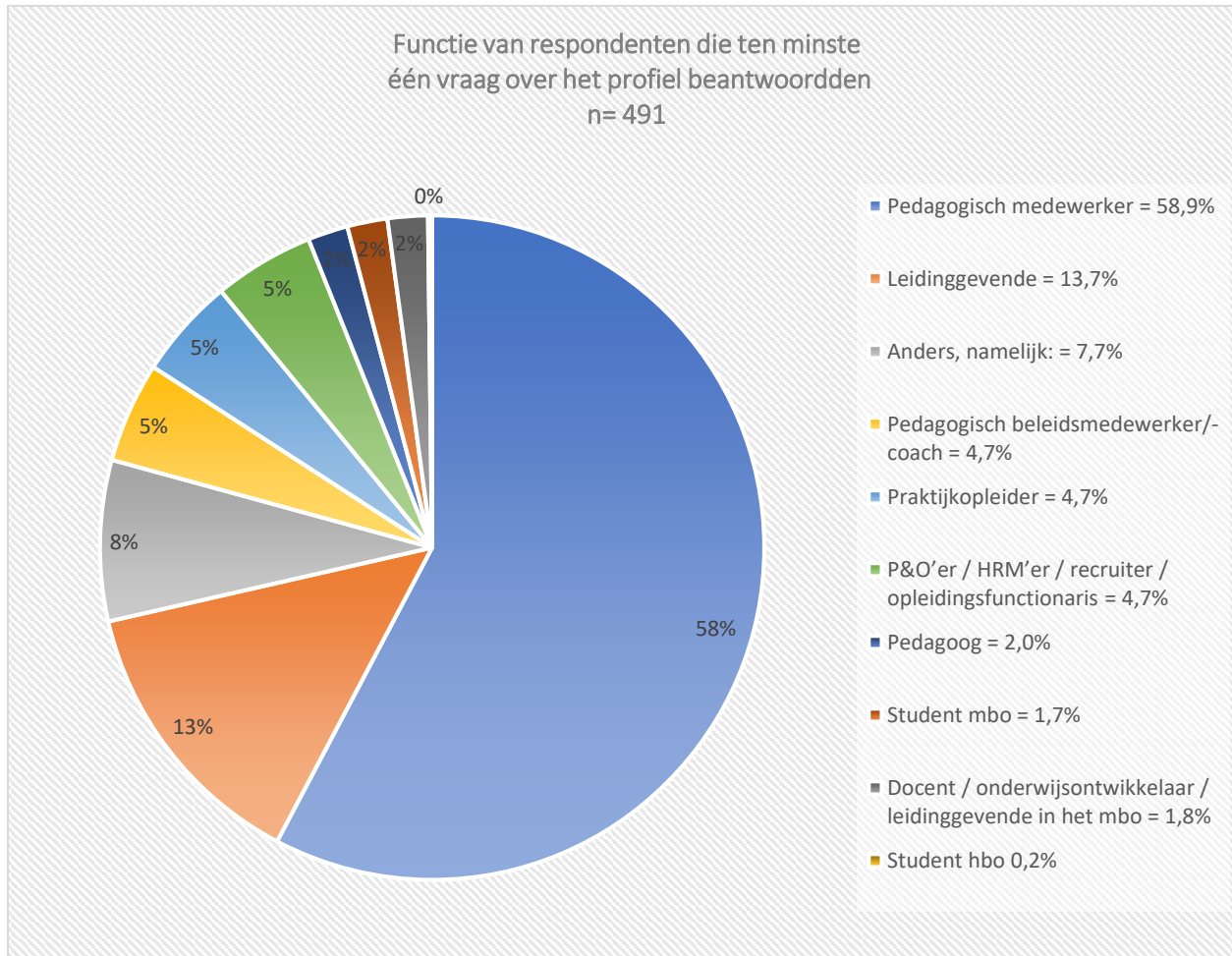
- Pedagogisch kader diversiteit. Van Keulen & Singer, 2012.
- Pedagogisch Curriculum voor het Jonge Kind in de Kinderopvang. Eindredactie Ruben Fukkink (2017).
- Pedagogisch Curriculum in Perspectief (2017).
- Interactievaardigheden, een kindvolgende benadering. Strik & Schoenmaker, 2018.
- Advies Taskforce Samenwerking onderwijs en kinderopvang (2017).
- Integrale opvang is een oplossing voor wie? Website Kindvak, 22 augustus 2019.
- Integrale kindcentra over wat hen kenmerkt. Veen, A., Ledoux, G., Emmelot, Y.E., Gevers Deynoot-Schaub, M.J.J.M. Amsterdam: Kohnstamm Instituut, 2019.
- Artikel Beroepsbeeld medewerker IKC. Kinderopvang Totaal, april 2019.
- Beroepsbeeld integrale kindcentra. PACT (concept), juni 2019.
- Beroepsbeeld medewerker Integraal Kindcentrum, perspectieven voor medewerkers in een interprofessioneel team, PACT voor kindcentra, november 2019.
- Pedagogisch beleid op IKC's – kansen voor inhoudelijke samenwerking, BKK, 21 november 2019.
- De pedagogische professional van de toekomst, 21st Century Skills Professionals 0- tot 6-jarigen, Bouwgroep PACT, juni 2014.
- Protocol 'kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag' voor de kinderopvang.
- De meldcode inclusief afwegingskader, de meldplicht en hoe om te gaan met seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. S. Plaisier, juni 2018.
- Niet uitsluiten maar meedoen. Jeugdformaat <https://www.jeugdformaat.nl/nieuws/niet-uitsluiten-maar-meedoen>.
- Samenwerking NulVier Kinderopvang en Combinatie Jeugdzorg <https://www.combinatiejeugdzorg.nl/samenwerking-nulvier-kinderopvang-en-combinatie-jeugdzorg/>.
- Mét andere ogen, advies voor versnelling en bestendiging van de samenwerking onderwijs-zorg-jeugd. Coalitie onderwijs-zorg-jeugd, november 2018.
- Blog Pedagogisch Professional 2.0. Peter van Zijl in Kinderopvang Totaal, 9 juli 2019.

Mondelinge bronnen:

- bijeenkomst achterban Brancheorganisatie Kinderopvang op 20 juni 2019
- bijeenkomst achterban Brancheorganisatie Maatschappelijke Kinderopvang op 13 augustus 2019
- gesprek met projectmedewerker van PACT

Validering

- Gesprek met adviseur van NJi
- Bijeenkomst 3 oktober 2019 met vertegenwoordigers van werkveld en beroepsonderwijs
- Digitale raadpleging in oktober 2019. In totaal hebben 491 respondenten gereageerd op het concept profiel. Naar functie is het beeld als volgt:

Het competentieprofiel is op 16 december 2019 vastgesteld door: [Platform Arbeidsmarkt Kinderopvang](#)